

doktrinon, la instruon Z, la veron Z; la forigo de la akuzativo prezentus ~igon de la interna valoro de la lingvo Z. ~igi. Igi ~a : 1 Li estis daŭrigonta, sed lia tango ~igis, kiam li vidis nin. 2 Kun la tempo la lingvoj ~igas Z.

Kripto. Subtera ĉambro de preĝejo, kie oni iam enterigis mortintojn.

kriptogamoj ☼. Brancó de plantoj, kies sporoj estas kaŝitaj : *fungoj, likenoj, muskoj.*

krisolo ☼ ☼. Vazo el fajrorezista tero, en kiu oni fondas mineralojn (= fandvazo).

*** Krispo.** 1 Refaldo de peritoneo, kiu fiksas la diversajn partojn de intestoj. 2 Duobla kolumo, kun ameligitaj tubformaj faldoj, surmetita de viroj k virinoj dum 16-a jarcento : *kol~o Z* (Kp ĴABORO, FALBALO). ~a. Prezenta supraĵon similan al tiu de ~o aŭ de krepo, kun multaj neregulaj buketoj aŭ ondetoj : ~aj kapetoj de infanoj B; anstataŭ ~aj haroj estos kalvo Z (Kp FRIZITA); ~a plumaro Z; ~aj folioj; timante ĉiŝi stajn ~ajn k malsimplajn vestojn B; ~a ŝtofo (krepo); la ~a mento Z. ~igi. Fari ion ~a : ~igi harojn, falbalon; ŝi komencis enuigan ~igon de la ekstremoj de larĝa silka skarpo B (sulketigi); varma vento ~igis la akvon B (Kp FALDI); ~igi artefaritajn rozpetalojn (Kp FRIZI); la ondoj ~igis k saŭmis Z; la oraj grenkampoj ond~igas.

*** Kristo.** Nomo donita de la Katoliko k Protestantoj al Jesuo, konsiderata kiel filo de Dio. ~ano. Kredanto je la doktrino de ~o. ~anismo. Doktrinaro de ~o. ~nasko. Memoriga festo de la naskiĝo de Jesuo (25 Decembro).

*** Kristalo.** 1 Ero de korpo, kiu prenas, de solida stato, la formon de regula aŭ simetria poliedro : *kuba, prisma ~o; ~oj de marsalo, bismuto, glicerino; lav~o* (potasa karbonato). 2 Tre pura senkolora vitro : *kaliko el facetita ~o; spegulo el Venecia ~o; vazoj el Bohema ~o; la vero estas multifaceta ~o.* 3 (f) Klarajo, ĉafanaĵo : *la ~o de fontano, lago; ~a ondo; ~a klareco de la elparolado; ~a (tute sincera) animo. ~igi. 1 Doni la ~an formon. 2 (f) Realigi laŭ difinita formo : tiu amaskunveno aŭeste ~igis la deziron de la popolo. ~igi. 1 Preni la ~an formon : la sulfuro povas ~igi; la prujno*

~igis sur la arboj. 2 (f) Koncentrigi en pli konkretan k fiksatan formon; realigi laŭ difinita formo : lia tuta malamo ~igis en tiun projekton; la opinioj ŝajnas ~igi al unueca solvo de la problemo; tiu tendenco ~igis en la programon de la societo; la lingvo ne devas ~igi (rigidiĝi); ~iginta (ne plu progresanta) civilizo.

kristalografio (Sc). Scienco, pritraktanta la kristalojn k la leĝojn pri ilia formado. ~a. Rilata al ~o.

Kriterio. Distingilo pri vero k malvero.

*** Kritiki** (tr). 1 Ekzameni la kvalitojn k mankojn de scienca, literatura aŭ belarta verko : ~i estas facile, fari malfacile Z; kompetenta, severa, justa ~isto. 2 Montri la mankojn de persono aŭ afero : tiu grumblemo ĉiam k ĉion ~as; kiu ~as kuraĝe, mem agas malsaĝe Z (Kp MALLAŬDI, VIPI. Vd TRABO, ĈIBO, NAĜO, MAKULO, LIGNERO). ~o. 1 Ekzameno pri la bonaĵoj k malbonaĵoj de verko : historia, filologia ~o; senpartia trafa ~o. 2 Malaprobo pri la malbonaĵoj de persono aŭ afero : fari ~ojn kontraŭ io Z; eĉ kontraŭ pastra prediko troviĝas ~o Z; ju laboro pli publika, des pli granda la ~o Z. ~a. 1 Ekzamena : ~a esploro; traduko, eldono kun ~aj notoj; sen~ema entuziasmo; homo prudenta rilatos al tiuj asertoj tre ~e Z. 2 Mallaŭda : ~a intenco; li rigardis ŝin malame k ~e.

*** Krizo.** 1 Grava fazo de malsano, kiu estas decidiga por ŝanĝigo en bonon aŭ malbonon. 2 Grava danĝera fazo, decidiga momento en iu afero : *politika, financa, komerca ~o; la homaro spertas nun gravan moralan ~on; ~a epoko. ~1* (ntr). Esti en ~a situacio : *la afero pli k pli ~igas.*

krizalido ☼. La dua stato de la raŭpo de lepidopteroj, antaŭ ol fariĝi papilio. Vd KOKONO, LARVO, RAŬPO.

Krizantemo. Veg. el fam. kompozitoj, kies kulturitaj specoj havas grandajn belajn diversformajn k diverskolorajn florojn (*chrysanthemum*).

krizokalo ☼ ☼. Alojo el kupro, zinko, stano k plombo, kiu imitas oron.

krizolito ☼. Multekosta ŝtono, plej perfekta kristalo de peridoto, bele verda, travidebla. Kp PERIDOTO.

*** Kroĉi** (tr). 1 Pendigi per hoko : ~i pentraĵon ĉe la muro; ~i sian ĉapelon,